

V Bruseli 2. 12. 2015
COM(2015) 614 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Kruh sa uzatvára – Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo

Kruh sa uzatvára – Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo

Úvod

Prechod na intenzívnejšie obehové hospodárstvo, v ktorom sa hodnota výrobkov, materiálov a zdrojov uchováva v hospodárstve čo možno najdlhšie a minimalizuje sa vznik odpadu, je významným príspevkom k úsiliu EÚ o rozvoj udržateľného nízkouhlíkového, konkurencieschopného hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje. Takýto prechod je príležitosťou na transformáciu nášho hospodárstva a zabezpečenie nových a udržateľných konkurenčných výhod pre Európu.

Obehové hospodárstvo podporí konkurencieschopnosť EÚ prostredníctvom ochrany podnikov pred nedostatkom zdrojov a nestálymi cenami, podporovania vytvárania nových podnikateľských príležitostí a inovačných, účinnejších spôsobov výroby a spotreby. Prispeje k vytváraniu pracovných miest na miestnej úrovni pre všetky úrovne zručností a k vytváraniu príležitostí na sociálnu integráciu a súdržnosť. Zároveň bude viesť k energetickým úsporám a pomôže vyhnúť sa nenapraviteľným škodám, ktoré spôsobuje čerpanie zdrojov v miere, ktorá prekračuje kapacitu Zeme obnovovať ich z hľadiska klímy a biodiverzity a znečisťovania ovzdušia, pôdy a vody. V nedávnej správe sa takisto poukazuje na rozsiahlejšie prínosy obehového hospodárstva¹ vrátane zníženia súčasných úrovní emisií oxidu uhličitého. Opatrenia na podporu obehového hospodárstva preto úzko súvisia s hlavnými prioritami EÚ, medzi ktoré patrí napríklad rast a zamestnanosť, agenda v oblasti investícií, oblasť klímy a energetiky, sociálna agenda a inovácie v priemysle, a s globálnym úsilím o trvalo udržateľný rozvoj.

Hospodárske subjekty, ako sú podniky a spotrebitelia, majú rozhodujúcu úlohu pri podpore tohto procesu. Miestne, regionálne a vnútroštátne orgány tento prechod umožňujú, ale EÚ takisto zohráva kľúčovú úlohu pri jeho podpore. Cieľom je zabezpečiť, aby bol zavedený správny regulačný rámec na rozvoj obehového hospodárstva na jednotnom trhu, a hospodárskym subjektom a širokej verejnosti vyslať jasný signál o ďalšom smerovaní v súvislosti s dlhodobými cieľmi v oblasti odpadu, ako aj o hmatateľný, širokozáberový a ambiciózný súbor opatrení, ktoré sa majú vykonať do roku 2020. Prostredníctvom opatrení na úrovni EÚ sa budú stimulovať investície a vytvárať rovnaké podmienky, odstraňovať prekážky vyplývajúce z európskych právnych predpisov alebo z nedostatočného presadzovania predpisov, bude sa prehĺbovať jednotný trh a zabezpečia sa priaznivé podmienky na inovácie a zapojenie všetkých zainteresovaných strán.

Legislatívne návrhy týkajúce sa odpadu, ktoré boli prijaté spolu s týmto akčným plánom, zahŕňajú dlhodobé ciele na zníženie objemu skládkovania a zvýšenie prípravy na opätovné použitie a recyklácie kľúčových tokov odpadov, ako je napríklad komunálny odpad a odpad z obalov. Tieto ciele by mali viesť členské štáty k tomu, aby postupne používali rovnaké

¹ *Growth within: a circular economy vision for a competitive Europe*, správa vypracovaná nadáciou Ellen MacArthur Foundation, strediskom McKinsey Centre for Business and Environment a nadačným fondom Stiftungsfonds für Umweltökonomie und Nachhaltigkeit (SUN), jún 2015.

osvedčené postupy a podporovali potrebné investície do odpadového hospodárstva. Navrhujú sa ďalšie opatrenia, ktoré majú viesť k jasnejšiemu a jednoduchšiemu vykonávaniu, prostredníctvom ktorých sa majú podporovať hospodárske stimuly a zlepšovať systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu.

Prostredníctvom stimulácie udržateľnej činnosti v kľúčových odvetviach a nových obchodných príležitostí pomôže tento plán uvoľniť potenciál rastu a zamestnanosti, ktorý prináša obehové hospodárstvo. Plán obsahuje komplexné záväzky týkajúce sa ekodizajnu, vyvinutie strategických prístupov pre plasty a chemické látky, veľkú iniciatívu na financovanie inovačných projektov v rámci výskumného programu EÚ Horizont 2020 a ciele opatrenia v oblastiach, ako sú plasty, potravinový odpad, stavebný odpad, kľúčové suroviny, priemyselný a ťažobný odpad, spotreba a verejné obstarávanie. Ďalšie kľúčové legislatívne návrhy týkajúce sa hnojív a opätovného používania vody budú nasledovať. Napokon sú zahrnuté horizontálne podporné opatrenia v oblastiach, ako je inovácia a investície, s cieľom stimulovať prechod na obehové hospodárstvo. Navrhovanými opatreniami sa obehové hospodárstvo podporuje vo všetkých článkoch hodnotového reťazca – od výroby po spotrebu, opravu a repasáciu, nakladanie s odpadom a druhotné suroviny, ktoré sa vracajú naspäť do hospodárstva. Navrhované opatrenia sa budú prijímať v súlade so zásadami lepšej regulácie a na základe zodpovedajúcej konzultácie a zodpovedajúceho posúdenia vplyvu.

Akčný plán sa zameriava na opatrenia na úrovni EÚ s vysokou pridanou hodnotou. Aby sa obehové hospodárstvo stalo skutočnosťou, bude potrebné dlhodobé zapojenie na všetkých úrovniach, t. j. zo strany členských štátov, regiónov a miest, podnikov aj občanov. Členské štáty sa vyzývajú, aby v plnej miere podporili opatrenia EÚ, aby ich začlenili do vnútroštátnych opatrení a doplnili o vnútroštátne opatrenia. Obehové hospodárstvo bude potrebné rozvíjať aj na globálnej úrovni. Väčšia súdržnosť politík v rámci vnútorných a vonkajších opatrení EÚ v tejto oblasti bude mať vzájomne posilňujúci účinok a zásadný význam pri vykonávaní globálnych záväzkov, ktoré prijala Únia a členské štáty EÚ, a najmä pri vykonávaní programu OSN pre trvalo udržateľný rozvoj do roku 2030 a programu skupiny G7 pre efektívne využívanie zdrojov. Tento akčný plán bude nástrojom na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja do roku 2030, a najmä cieľa 12 – zabezpečiť udržateľné modely spotreby a výroby.

1. Výroba

Obehové hospodárstvo začína na úplnom začiatku životného cyklu výrobku. Fáza navrhovania, ako aj výrobné procesy majú vplyv na získavanie zdrojov, využívanie zdrojov a vznik odpadu počas celého životného cyklu výrobku.

1.1. Dizajn výrobkov

Zlepšenie dizajnu môže prispieť k tomu, aby boli výrobky trvácnejšie a aby sa dali ľahšie opraviť, zmodernizovať alebo repasovať. Môže uľahčiť demontáž výrobkov v recyklačných zariadeniach s cieľom získať cenné materiály a súčiastky na ich opätovné využitie. Celkovo môže pomôcť ušetriť vzácne zdroje. Súčasné trhové signály sa však javia ako nedostatočné na dosiahnutie tohto cieľa, najmä preto, že záujmy výrobcov, používateľov a recyklačných zariadení nie sú zosúladené. Je preto mimoriadne dôležité poskytovať stimuly na zlepšenie dizajnu výrobkov, zachovať pritom jednotný trh a hospodársku súťaž a umožňovať inovácie.

Osobitne dôležité sú v tejto súvislosti elektrické a elektronické výrobky. Ich opraviteľnosť môže byť pre spotrebiteľov dôležitá a môžu obsahovať množstvo cenných materiálov, ktoré by sa mali dať jednoduchšie recyklovať (ide napríklad o prvky vzácnych zemín v elektronických zariadeniach). V záujme podpory lepšieho dizajnu týchto výrobkov bude Komisia v budúcich požiadavkách na dizajn výrobkov podľa smernice o ekodizajne², ktorej cieľom je zlepšiť efektívnosť a environmentálne vlastnosti energeticky významných výrobkov, klásť dôraz na aspekty obehového hospodárstva. Požiadavky na ekodizajn boli doteraz zamerané predovšetkým na energetickú efektívnosť³; v budúcnosti sa však budú systematicky preskúmavať aj otázky ako opraviteľnosť, trvácnosť, možnosť modernizácie, recyklovateľnosť alebo identifikácia určitých materiálov alebo látok. Komisia bude tieto otázky analyzovať na základe jednotlivých výrobkov v nových pracovných plánoch a preskúmaníach, pričom zohľadní špecifiká a výzvy rozličných výrobkov (napr. inovačné cykly) a bude úzko spolupracovať s príslušnými zainteresovanými stranami.

Ako prvý krok a v rámci smernice o ekodizajne Komisia vypracovala a onedlho navrhne povinné požiadavky na dizajn výrobkov a ich označovanie a predloží ich členským štátom, aby sa zjednodušila a zabezpečila bezpečnejšia demontáž, opätovné použitie a recyklácia elektronických displejov (napríklad plochých obrazoviek počítačov alebo televízorov).

Okrem toho Komisia navrhuje podporiť lepší dizajn výrobkov tým, že finančný príspevok, ktorý hradia výrobcovia v rámci systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu, bol diferencovaný na základe nákladov po skončení životnosti ich výrobkov. Mal by sa tým zabezpečiť priamy hospodársky stimul pre dizajn výrobkov, ktoré sa dajú ľahšie recyklovať alebo opätovne použiť.

A napokon Komisia preskúma možnosti a opatrenia na zavedenie súdržnejšieho politického rámca pre rôzne oblasti činnosti v rámci politiky výrobkov EÚ⁴ z hľadiska ich príspevku k obehovému hospodárstvu.

– Komisia bude vo svojej budúcej činnosti v rámci smernice o ekodizajne podľa potreby a s prihliadnutím na špecifiká rôznych skupín výrobkov podporovať opraviteľnosť, možnosť

² Smernica 2009/125/ES. Táto smernica sa vzťahuje na všetky energeticky významné výrobky.

³ Odhaduje sa, že vďaka smernici o ekodizajne, spolu s existujúcimi opatreniami na energetické šetrenie, sa do roku 2020 ušetrí 175 Mtoe primárnej energie.

⁴ Napr. ekodizajn, energetické šetrenie, environmentálna značka, zelené verejné obstarávanie a iné príslušné právne predpisy týkajúce sa výrobkov.

modernizácie, trvácnosť a recyklovateľnosť výrobkov prostredníctvom vypracovania požiadaviek na výrobky týkajúcich sa obehového hospodárstva. V pracovnom pláne v oblasti ekodizajnu na obdobie rokov 2015 – 2017 sa rozpracuje, akým spôsobom sa budú vykonávať tieto opatrenia. Komisia onedlho navrhne aj požiadavky na ekodizajn pre elektronické displeje.

– Zrevidované legislatívne návrhy týkajúce sa odpadu vytvárajú hospodárske podnety na lepšie navrhovanie výrobkov prostredníctvom ustanovení o rozšírenej zodpovednosti výrobcu.

– Komisia preskúma možnosti a opatrenia na zavedenie súdržnejšieho politického rámca pre rôzne oblasti činnosti v rámci svojej politiky výrobkov z hľadiska ich príspevku k obehovému hospodárstvu.

1.2. Výrobné procesy

Neefektívne využívanie zdrojov vo výrobných procesoch môže viesť k strate obchodných príležitostí a k vzniku značného množstva odpadu, dokonca aj v prípade výrobkov alebo materiálov, ktoré boli navrhnuté inteligentným spôsobom.

Primárne suroviny vrátane obnoviteľných materiálov budú naďalej zohrávať dôležitú úlohu vo výrobných procesoch, dokonca aj v rámci obehového hospodárstva. V tejto súvislosti sa pozornosť musí venovať environmentálnym a sociálnym vplyvom ich výroby v EÚ, ako aj v tretích krajinách. Komisia preto podporuje udržateľné zásobovanie surovinami na globálnej úrovni, napríklad prostredníctvom politických dialógov, partnerstiev a svojej obchodnej⁵ a rozvojovej politiky. Priemysel má kľúčovú úlohu a je dôležité, aby prijal konkrétne záväzky v oblasti udržateľného využívania zdrojov a spolupráce naprieč hodnotovými reťazcami.

Každé priemyselné odvetvie je iné z hľadiska využívania zdrojov, vzniku odpadu a nakladania s odpadom. Komisia bude preto naďalej prostredníctvom „referenčných dokumentov o najlepších dostupných technikách“ (BREF), ktoré musia členské štáty zohľadňovať pri vydávaní požiadaviek na povolenia pre priemyselné zariadenia, podporovať najlepšie postupy v rôznych priemyselných odvetviach a najlepšie postupy v prípade ťažobného odpadu. Komisia takisto pomáha MSP pri využívaní podnikateľských príležitostí spojených so zvýšenou efektívnosťou využívania zdrojov, a to zriadením Európskeho centra excelentnosti pre efektívne využívanie zdrojov⁶. Príkladmi opatrení v tejto oblasti sú: uľahčovanie nahrádzania chemických látok, ktoré vyvolávajú obavy, alebo podporovanie prístupu MSP k inovačným technológiám⁷. Zlepšenie efektívnosti a využívanie systému ekologického riadenia a auditu (EMAS)⁸ a pilotného programu overovania environmentálnych technológií (ETV)⁹ by mohlo priniesť výhody podnikom, a najmä MSP.

⁵ Najmä stratégia s názvom „Obchod a investície pre všetkých“ („Trade and investment for all“) prijatá v októbri 2015.

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52014DC0440>.

⁷ S cieľom uľahčiť prístup MSP k strediskám technologických služieb v oblasti kľúčových podporných technológií.

⁸ V nadväznosti na prebiehajúcu kontrolu vhodnosti.

⁹ http://ec.europa.eu/environment/etv/etv_preprog.htm.

Okrem toho je dôležité podporovať inovačné priemyselné procesy. Napríklad priemyselná symbióza umožňuje, aby sa odpad alebo vedľajšie produkty z jedného priemyselného odvetvia mohli použiť ako vstupné materiály pre iné priemyselné odvetvie. Komisia vo svojich zrevidovaných návrhoch týkajúcich sa odpadu navrhuje prvky na uľahčenie tohto postupu a bude spolupracovať s členskými štátmi s cieľom zabezpečiť rovnaký výklad predpisov o vedľajších produktoch. Ďalším príkladom inovačného procesu je opätovné používanie plyných látok¹⁰. Repasácia¹¹ je ďalšou oblasťou s vysokým potenciálom: v niektorých priemyselných odvetviach je už bežnou praxou, napríklad pri vozidlách alebo strojových zariadeniach, mohla by sa však využívať v nových odvetviach. EÚ podporuje takýto sľubný vývoj prostredníctvom svojho programu financovania výskumu a inovácií Horizont 2020¹² a prostredníctvom fondov politiky súdržnosti¹³.

– Komisia zahrnie do referenčných dokumentov o najlepších dostupných technikách (ďalej len „dokumenty BREF“) usmernenia týkajúce sa najlepších postupov nakladania s odpadom a efektívneho využívania zdrojov v priemyselných odvetviach¹⁴ a bude presadzovať najlepšie postupy týkajúce sa ťažobného odpadu a vydá k tejto otázke usmernenia.

– Komisia (v zrevidovaných legislatívnych návrhoch týkajúcich sa odpadu) navrhuje spresniť pravidlá týkajúce sa vedľajších produktov, aby sa uľahčila priemyselná symbióza a zabezpečili rovnaké podmienky v celej EÚ.

2. Spotreba

Nákupné rozhodnutia miliónov spotrebiteľov môžu podporovať alebo brzdiť obehové hospodárstvo. Tieto rozhodnutia sú formované informáciami, ku ktorým majú spotrebiteľia prístup, sortimentom existujúcich výrobkov a ich cenami a regulačným rámcom. Táto fáza má rozhodujúci význam pri predchádzaní a znižovaní vzniku odpadu z domácností.

Vzhľadom na obrovské množstvo štítkov alebo vyhlásení o ekologickosti je pre spotrebiteľov EÚ často ťažké rozlišovať medzi výrobkami a dôverovať dostupným informáciám. Vyhlásenia o ekologickosti nemusia vždy spĺňať zákonné požiadavky na spoľahlivosť, presnosť a zrozumiteľnosť¹⁵. Komisia spolupracuje so zainteresovanými stranami na tom, aby vyhlásenia o ekologickosti boli dôveryhodnejšie, a zabezpečí lepšie presadzovanie platných pravidiel, a to aj prostredníctvom aktualizovaných usmernení o nekalých obchodných

¹⁰ Najmä CO₂.

¹¹ Súbor výrobných krokov, prostredníctvom ktorých sa časť výrobku alebo celý výrobok po skončení životnosti upraví tak, aby získal vlastnosti nového výrobku alebo lepšie environmentálne vlastnosti, so zodpovedajúcou zárukou.

¹² Výzva pre továrne budúcnosti, 2014 – výzva na priemyselnú symbiózu, 2014.

¹³ http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/sk/information/legislation/guidance/.

¹⁴ Uskutoční to v rámci pravidelných plánovaných preskúmaní dokumentov BREF.

¹⁵ Pozri štúdiu spotrebiteľského trhu o vyhláseniach o ekologickosti pre nepotravinové výrobky (Consumer Market Study on Environmental Claims for Non-Food Products): http://ec.europa.eu/consumers/consumer_evidence/market_studies/environmental_claims/index_en.htm.

praktikách¹⁶. Komisia testuje environmentálnu stopu výrobku¹⁷, teda metódu na meranie environmentálnych vlastností, a preskúma možnosti jej používania na meranie alebo oznamovanie informácií týkajúcich sa životného prostredia. Prostredníctvom dobrovoľnej environmentálnej značky EÚ sa identifikujú výrobky, ktoré majú počas celého svojho životného cyklu znížený vplyv na životné prostredie. Komisia preskúma spôsoby, ktorými by sa dala zvýšiť účinnosť tejto značky a jej prínos pre obehové hospodárstvo¹⁸.

Začiatkom tohto roku Komisia navrhla zlepšený systém označovania energetickej efektívnosti domácych spotrebičov a iných energeticky významných výrobkov, ktorý spotrebiteľom pomôže vybrať si výrobky s najvyššou efektívnosťou¹⁹. Navrhovaný systém takisto umožní uvádzať na výrobkoch informácie pre spotrebiteľovo environmentálnych vlastnostiach energeticky významných výrobkov vrátane ich trvácnosti²⁰.

Cena je kľúčovým faktorom, ktorý ovplyvňuje nákupné rozhodnutia, tak v hodnotovom reťazci, ako aj u konečných spotrebiteľov. Členské štáty sa preto vyzývajú, aby poskytli stimuly a využívali hospodárske nástroje, ako je napríklad daňový systém, s cieľom zabezpečiť, aby ceny lepšie odzrkadľovali environmentálne náklady spojené s výrobkami. Aspekty týkajúce sa záruky, napríklad právna záruka, lehoty presunutie dôkazného bremena²¹, sú takisto dôležitou súčasťou spotrebnej mozaiky, pretože môžu chrániť spotrebiteľov pred chybnými výrobkami a prispievať k trvácnosti, a opraviteľnosti výrobkov a tým predchádzať ich predčasnému vyhodneniu. V EÚ existuje dvojročná záruka pre fyzický tovar, stále sa však vyskytujú problémy v súvislosti s jej uplatňovaním. Komisia sa bude podobnými otázkami zaoberať, a to najmä v kontexte jej nadchádzajúceho návrhu o online predaji tovaru. Takisto prehodnotí kľúčové právne predpisy v oblasti ochrany spotrebiteľa a zváži možné zlepšenia²².

Po zakúpení výrobku by sa jeho životný cyklus mohol predĺžiť prostredníctvom opätovného používania a opravy, čím by sa predišlo plytvaniu. Odvetvia opätovného používania a opráv sú odvetvia náročné na pracovnú silu, a preto prispievajú k agende EÚ v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti. V súčasnosti niektoré výrobky nemožno opraviť z dôvodu ich dizajnu alebo preto, že nie sú k dispozícii náhradné diely alebo informácie o opravách. Budúce činnosti v oblasti ekodizajnu výrobkov (pozri oddiel 1.1) prispievajú k tomu, aby boli výrobky trvácnejšie a aby sa dali ľahšie opraviť: posudzovať sa budú najmä požiadavky týkajúce sa dostupnosti náhradných dielov a informácií o opravách (napr. prostredníctvom online príručiek opravy) vrátane preskúmania možnosti horizontálnych požiadaviek na poskytovanie

¹⁶ V súvislosti so smernicou 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom.

¹⁷ COM/2013/0196 final. V súčasnosti sa testuje v rámci pilotných projektov. V závislosti od výsledkov týchto pilotných projektov Komisia posúdi ďalšie uplatňovanie metodiky na zisťovanie environmentálnej stopy výrobkov.

¹⁸ V nadväznosti na prebiehajúcu kontrolu vhodnosti.

¹⁹ COM(2015) 341.

²⁰ Na základe údajov, ktoré môžu orgány dohľadu nad trhom merať, a bez významného negatívneho vplyvu na jasnú zrozumiteľnosť a užitočnosť štítku pre spotrebiteľov.

²¹ Podľa smernice 99/44/ES predávajúci musí počas prvých šiestich mesiacov od dodania dokázať, že v čase dodania neexistoval žiadny nesúlad. Následne znáša dôkazné bremeno kupujúci.

²² V rámci kontroly vhodnosti právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa, ktorá bola oznámená v Pracovnom programe Komisie na rok 2015 (COM(2014) 910 final – príloha 3).

informácií o opravách. Životnosť výrobkov môže ovplyvniť aj plánované zastarávanie výrobkov. Komisia prostredníctvom programu nezávislého testovania spustí činnosti zamerané na odhaľovanie takýchto postupov a identifikáciu spôsobov ich riešenia. Zrevidované legislatívne návrhy týkajúce sa odpadov obsahujú aj nové ustanovenia na podporu činností prípravy na opätovné použitie. Pri podpore opätovného použitia a opravy zohrávajú dôležitú úlohu aj členské štáty a regionálne a miestne orgány a niektoré z nich už prijali iniciatívy v tejto oblasti.

Môžu sa prijať ďalšie opatrenia na zníženie množstva odpadu z domácností. Takéto opatrenia sú často účinnejšie na vnútroštátnej a miestnej úrovni, kde ich možno lepšie zacieliť: kampane na zvyšovanie informovanosti a hospodárske stimuly²³ sa ukázali ako mimoriadne účinné opatrenia. Komisia podporuje predchádzanie vzniku odpadu a opätovné použitie prostredníctvom výmeny informácií a najlepších postupov a poskytovaním finančných prostriedkov v rámci politiky súdržnosti na projekty na miestnej a regionálnej úrovni vrátane medziregionálnej spolupráce.

Rozvoj obehového hospodárstva môžu podporiť aj inovačné formy spotreby, napríklad spoločné používanie výrobkov alebo infraštruktúry (hospodárstvo spoločného využívania zdrojov), zameranie skôr na využívanie služieb než na spotrebu výrobkov alebo využívanie informačno-technologických alebo digitálnych platforiem. Tieto nové formy spotreby často vyvíjajú podniky alebo občania a podporujú sa na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Komisia podporuje tieto nové podnikateľské a spotrebiteľské modely prostredníctvom programu Horizont 2020, ako aj prostredníctvom financovania v rámci politiky súdržnosti (pozri tiež oddiel 6). Ako bolo oznámené v stratégii jednotného trhu²⁴, Komisia takisto vypracuje európsku agendu v oblasti hospodárstva spoločného využívania zdrojov.

Verejné obstarávanie predstavuje veľkú časť európskej spotreby (takmer 20 % HDP EÚ). Môže preto zohrávať kľúčovú úlohu v obehovom hospodárstve a Komisia bude podporovať túto úlohu prostredníctvom svojich opatrení v oblasti zeleného verejného obstarávania²⁵, v rámci ktorého sa kritériá vypracúvajú na úrovni EÚ a následne ich verejné orgány uplatňujú na dobrovoľnom základe. Po prvé, Komisia zabezpečí, aby sa v budúcnosti pri stanovovaní alebo revidovaní kritérií kládol osobitný dôraz na aspekty týkajúce sa obehového hospodárstva, ako sú napríklad trvácnosť a opraviteľnosť. Po druhé, Komisia bude podporovať vyššiu mieru uplatňovania týchto kritérií zo strany verejných orgánov²⁶ a posúdi, akým spôsobom by sa mohlo viac využívať zelené verejné obstarávanie (GPP) v rámci celej EÚ, najmä pokiaľ ide o výrobky alebo trhy, ktoré majú veľký význam pre obehové hospodárstvo. A napokon pôjde Komisia príkladom tým, že zabezpečí, aby sa v rámci jej vlastných obstarávaní v čo najväčšej miere využívalo práve zelené verejné obstarávanie

²³ Napríklad systémy stimulov pre obce alebo režimy platby podľa množstva zvyškového odpadu, v rámci ktorých domácnosti (napríklad) platia podľa množstva nerecyklovateľného odpadu, ktorý vyhadzujú.

²⁴ COM(2015) 550.

²⁵ V súlade s celosvetovým cieľom udržateľného rozvoja podporovať postupy verejného obstarávania, ktoré sú udržateľné.

²⁶ Okrem iného prostredníctvom systémov cielenej odbornej prípravy.

(GPP)v, a že posilní previazanosť poskytovania finančných prostriedkov EÚ so zeleným verejným obstarávaním.

– Komisia v rámci svojich činností v oblasti ekodizajnu osobitne zväži primerané požiadavky na trvácnosť a dostupnosť informácií o opravách a náhradných dielov, ako aj informácie o trvácnosti v rámci budúcich opatrení v oblasti energetického štitkovania.

– Komisia v zrevidovaných návrhoch týkajúcich sa odpadu navrhuje nové pravidlá, prostredníctvom ktorých sa podporia činnosti opätovného použitia.

Komisia sa bude usilovať o lepšie presadzovanie záruk týkajúcich sa konkrétnych výrobkov a preskúma možnosti, ako ho zlepšiť, takisto sa bude venovať falošným vyhláseniam o ekologickosti.

– Komisia v rámci programu Horizont 2020 pripraví program nezávislého testovania s cieľom podporiť identifikáciu otázok spojených s možnými prípadmi plánovaného zastarávania výrobkov. Do tejto činnosti by boli podľa potreby zapojené príslušné zainteresované strany.

– Komisia podnikne kroky v oblasti zeleného verejného obstarávania tým, že bude presadzovať prvky obehového hospodárstva v nových alebo zrevidovaných kritériách, bude sa zasadzovať za jeho väčšie rozšírenie a sama pritom pôjde príkladom pri svojom vlastnom verejnom obstarávaní a poskytovaní finančných prostriedkov EÚ.

3. Odpadové hospodárstvo

Odpadové hospodárstvo zohráva v obehovom hospodárstve ústrednú úlohu: určuje, ako sa hierarchia odpadového hospodárstva EÚ uplatňuje v praxi. V rámci hierarchie odpadového hospodárstva sa stanovuje poradie priorít od prevencie, prípravy na opätovné použitie, cez recykláciu a energetické zhodnocovanie až po likvidáciu výrobkov, napríklad skládkovaním. Táto zásada sa zameriava na podporu možností, ktoré poskytujú najlepší celkový environmentálny výsledok. Spôsob zberu odpadu a riadenia odpadového hospodárstva môže viesť buď k vysokej miere recyklácie a cenné materiály si nájdu cestu späť do hospodárstva, alebo k neefektívnemu systému, kde väčšina recyklovateľného odpadu končí na skládkach alebo v spaľovniach, čo má potenciálne škodlivý vplyv na životné prostredie a navyše vedie k významným hospodárskym stratám. Pre dosiahnutie vysokej úrovne zhodnotenia materiálu má zásadný význam vysielanie dlhodobých signálov verejným orgánom, podnikom a investorom a vytváranie priaznivých podmienok na úrovni EÚ vrátane dôsledného presadzovania existujúcich povinností. Mali by sa zohľadniť všetky druhy odpadu, či už vyprodukované domácnosťami, podnikmi, priemyselným a ťažobným odvetvím (pozri oddiel 1.2), alebo odvetvím stavebníctva (pozri oddiel 5.4).

V súčasnosti sa recykluje len približne 40 % odpadu, ktorý vyprodukovali domácnosti v EÚ. V tomto priemere sa však skrývajú výrazné rozdiely medzi členskými štátmi a regiónmi – v niektorých oblastiach dosahuje miera recyklácie až 80 %, v iných je však nižšia ako 5 %. Komisia predkladá nové legislatívne návrhy týkajúce sa odpadu s cieľom poskytnúť dlhodobú víziu, pokiaľ ide o zvýšenie miery recyklácie a zníženie miery skládkovania komunálneho

odpadu, pričom berie do úvahy rozdiely medzi členskými štátmi. Tieto návrhy okrem toho podnecujú k väčšiemu využívaniu hospodárskych nástrojov s cieľom zabezpečiť súlad s hierarchiou odpadového hospodárstva v EÚ.

Zrevidované návrhy zahŕňajú aj zvýšené ciele v oblasti recyklácie obalových materiálov²⁷, ktoré posilnia ciele v oblasti komunálneho odpadu a zlepšia hospodárenie s odpadmi z obalov v obchodnom a priemyselnom odvetví. V EÚ sa od zavedenia celoeurópskych cieľov pre obaly z papiera, skla, plastov, kovov a dreva²⁸ recyklovalo väčšie množstvo odpadov z obalov (pochádzajúcich z domácností a priemyselných/obchodných zdrojov) a existuje potenciál na ešte väčšiu mieru recyklácie s ďalšími možnými hospodárskymi a environmentálnymi prínosmi.

Aby sa zvýšila úroveň vysoko kvalitnej recyklácie, sú potrebné zlepšenia v oblasti zberu a triedenia odpadu. Systémy zberu a triedenia sa v mnohých prípadoch čiastočne financujú zo systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu, v rámci ktorých výrobcovia prispievajú na náklady na zber a spracovanie odpadu. V záujme zvýšenia efektívnosti týchto systémov Komisia navrhuje minimálne podmienky týkajúce sa transparentnosti a nákladovej efektívnosti. Členské štáty a regióny môžu tieto systémy využívať aj na ďalšie toky odpadu, ako sú napríklad textil a nábytok.

Zrevidované návrhy v oblasti odpadu budú zahŕňať aj riešenie kľúčových otázok týkajúcich sa výpočtu miery recyklácie. Je to nevyhnutné na zabezpečenie porovnateľnej a vysoko kvalitnej štatistiky v EÚ a na zjednodušenie súčasného systému a podnecovanie k vyššej miere účinnej recyklácie separovane vyzbieraného odpadu.

Rovnako je dôležité zaoberať sa riešením prekážok priamo na mieste. Vyššie miery recyklácie sú často obmedzené administratívnymi kapacitami, nedostatočnými investíciami do triedeného zberu a infraštruktúry recyklácie a nedostatočným využívaním hospodárskych nástrojov (napríklad poplatky za skládkovanie alebo režimy platieb podľa množstva zvyškového odpadu); vytváranie nadmerných kapacít v oblasti infraštruktúry na spracovanie nerecyklovateľného odpadu (vrátane zmiešaného odpadu) predstavuje taktiež veľké výzvy. Nové legislatívne návrhy týkajúce sa odpadu zohľadňujú tieto prekážky spojením dlhodobých a priebežných cieľov s možnosťou predĺženia lehôt pre krajiny, ktoré pri zintenzívňovaní triedeného zberu a recyklácie čelia najväčším problémom, súčasne si však vyžadujú stratégiu vykonávania s cieľom zabezpečiť dosiahnutie pokroku a včasného riešenia nedostatkov. Komisia je takisto odhodlaná poskytovať technickú pomoc členským štátom, ktoré sa stretávajú s ťažkosťami pri vykonávaní, a uľahčovať výmenu najlepších postupov s krajinami a regiónmi, ktoré svoje odpadové hospodárstvo úspešne zlepšili. Komisia už spustila niekoľko iniciatív na podporu dodržiavania predpisov s cieľom zabezpečiť lepšie vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti odpadu vrátane predpisov o komunálnom a nebezpečnom odpade a triedenom zbere, ako aj s cieľom zvýšiť informovanosť na vnútroštátnej úrovni.

²⁷ V návrhu týkajúcom sa kovov budú zavedené samostatné čiastkové ciele pre hliník a železné kovy.

²⁸ http://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/index_en.htm.

Prebiehajúca úzka spolupráca s členskými štátmi bude v budúcnosti posilnená a lepšie prepojí právne predpisy v oblasti odpadu s rozsiahlejšími opatreniami na podporu obehového hospodárstva.

Politika súdržnosti EÚ zohráva kľúčovú úlohu pri vyrovnávaní rozdielov medzi množstvom investícií na lepšie odpadové hospodárstvo a podpore uplatňovania hierarchie odpadového hospodárstva²⁹. V posledných dvoch desaťročiach sa tieto finančné prostriedky v značnej miere používali v celej EÚ na rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva. Pokiaľ ide o súčasný program financovania (na obdobie rokov 2014 – 2020) musia byť vopred splnené určité podmienky, aby sa zabezpečilo, že nové investície do odvetvia nakladania s odpadom sú v súlade s plánmi odpadového hospodárstva, ktoré vytvorili členské štáty na splnenie svojich cieľov v oblasti recyklácie. Znamená to, že finančné prostriedky na vytváranie nových skládok sa budú poskytovať iba vo výnimočných prípadoch (napr. hlavne pre nevyužitelný nebezpečný odpad) a že finančné prostriedky na nové zariadenia na spracovanie zvyškového odpadu, napríklad na spaľovne alebo na mechanicko-biologické spracovanie, sa budú poskytovať iba vo výnimočných a dostatočne odôvodnených prípadoch, ak neexistuje riziko nadmernej kapacity a ak sa v plnej miere rešpektujú ciele v oblasti hierarchie odpadového hospodárstva. Celkovo sa predpokladá, že v rámci súčasného programu financovania bude na odpadové hospodárstvo vyčlenená suma 5,5 miliardy EUR.

Ďalšou prekážkou vyššej miery recyklácie je nezákonná preprava odpadu v rámci EÚ, ako aj do krajín mimo EÚ, čo často vedie k hospodársky nedostatočnému a environmentálne nevhodnému spracovaniu. V roku 2014 bolo prijaté zrevidované nariadenie týkajúce sa prepravy odpadu³⁰, ktoré uľahčí odhaľovanie prípadov tejto nezákonnej prepravy; Komisia prijme ďalšie opatrenia, ktoré pomôžu zabezpečiť jeho náležité vykonávanie. S cieľom zabrániť úniku surovín budú špecificky zohľadnené najmä toky odpadu s vysokou hodnotou, akými sú napríklad vozidlá po skončení doby životnosti.

Okrem toho s cieľom podporiť vysoko kvalitnú recykláciu v EÚ aj mimo nej bude Komisia podporovať dobrovoľnú certifikáciu zariadení na spracovanie určitých druhov odpadu (napr. elektronického odpadu, plastov).

Ak nemožno zabrániť vzniku odpadu, alebo ho nemožno recyklovať, vo väčšine prípadov sa uprednostňuje zhodnocovanie jeho energetickej hodnoty pred skládkovaním, z environmentálneho aj hospodárskeho hľadiska. „Premena odpadu na energiu“ teda môže zohrávať významnú úlohu a vytvárať súčinnosť s politikami EÚ v oblasti klímy a energetiky, ale riadi sa zásadami hierarchie odpadového hospodárstva EÚ. Komisia preskúma, ako možno optimalizovať túto úlohu bez toho, aby sa ohrozilo dosiahnutie vyššej miery opätovného používania a recyklácie, a ako by sa dal najlepšie využiť zodpovedajúci energetický potenciál. Na tento účel Komisia prijme iniciatívu „Premena odpadu na energiu“ v rámci energetickej únie.

²⁹ Okrem iného aj prostredníctvom inovačných prístupov.

³⁰ [Nariadenie \(EÚ\) č. 660/2014 z 15. mája 2014.](#)

Komisia prijíma spolu s týmto akčným plánom zrevidované legislatívne návrhy týkajúce sa odpadu, ktoré zahŕňajú najmä:

– dlhodobé ciele v oblasti recyklácie komunálneho odpadu a odpadov z obalov a zníženie skládkovania odpadu,

– ustanovenia na podporu väčšieho využívania hospodárskych nástrojov,

– všeobecné požiadavky na systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu,

– zjednodušenie a harmonizáciu definícií a metód výpočtu,

a zintenzívni spoluprácu s členskými štátmi s cieľom zlepšiť odpadové hospodárstvo v praxi, okrem iného s cieľom zabrániť nadmerným kapacitám v oblasti nakladania so zvyškovým odpadom.

Komisia bude pomáhať členským štátom a regiónom, aby sa zabezpečilo, že investície v rámci politiky súdržnosti do odvetvia nakladania s odpadom prispievajú k podpore cieľov právnych predpisov EÚ v oblasti odpadu a riadia sa hierarchiou odpadového hospodárstva EÚ.

4. Od odpadu ku zdrojom: podpora trhu s druhotnými surovinami a opätovné využívanie vody

V obehovom hospodárstve sa materiály, ktoré môžu byť recyklované, opakovane vracajú späť do hospodárstva ako nové suroviny, čím sa zvyšuje bezpečnosť dodávok. S týmito „druhotnými surovinami“ možno obchodovať a možno ich dodávať rovnako ako primárne suroviny vyťažené z tradičných surovinových zdrojov.

V súčasnosti predstavujú druhotné suroviny stále len malú časť materiálov, ktoré sa používajú v EÚ³¹. Postupy odpadového hospodárstva majú priamy vplyv na kvantitu a kvalitu materiálov, a preto majú opatrenia na zlepšenie týchto postupov kľúčový význam (pozri oddiel 3). Rast tohto dôležitého trhu a plynulý obeh materiálov je však obmedzený ďalšími prekážkami, preto Komisia pripravuje ďalšiu analýzu hlavných prekážok v tejto súvislosti. Opatrenia na úrovni EÚ v tejto oblasti sú mimoriadne dôležité vzhľadom na dôsledky na jednotný trh a prepojenia s existujúcimi právnymi predpismi EÚ.

Jednou z prekážok, s ktorými sa stretávajú priemyselní spotrebitelia, ktorí chcú využívať druhotné suroviny, je neistota, pokiaľ ide o ich kvalitu. Pri neexistencii celoeurópskych noriem môže byť ťažké posúdiť úroveň nečistôt alebo vhodnosť na vysoko kvalitné recyklovanie (napr. v prípade plastov). Vypracovanie takýchto noriem by malo zvýšiť dôveru v druhotné suroviny a recyklované materiály a malo by prispieť k podpore trhu. Preto v prípadoch, keď je to potrebné, začne Komisia po konzultácii s príslušnými odvetviami pripravovať celoeurópske kvalitatívne normy pre druhotné suroviny. Okrem toho sa v zrevidovaných legislatívnych návrhoch týkajúcich sa odpadu stanovujú harmonizovanejšie pravidlá, na základe ktorých sa určuje, kedy by sa druhotné suroviny z právneho hľadiska už

³¹ Až na niekoľko výnimiek, ako napríklad oceľ alebo papier – napr. 5 % v prípade plastov.

nemali považovať za „odpad“, a to objasnením existujúcich pravidiel o tom, kedy odpad prestáva byť odpadom. Prevádzkovateľom to prinesie väčšiu istotu a rovnaké podmienky.

Recyklované živiny predstavujú osobitnú a dôležitú kategóriu druhotných surovín, pre ktorú je potrebné vypracovať kvalitatívne normy. Takéto živiny sú prítomné napríklad v organickom odpadovom materiáli a možno ich vrátiť späť do pôdy ako hnojivá. Ich udržateľné využívanie v poľnohospodárstve znižuje potrebu používania minerálnych hnojív, ktorých výroba má negatívny vplyv na životné prostredie, a závisí od dovozu fosfátových hornín, ktoré sú obmedzeným zdrojom. Obehu hnojív na báze recyklovaných živín však v súčasnosti bráni skutočnosť, že pravidlá, ako aj kvalitatívne a environmentálne normy v jednotlivých členských štátoch sú odlišné. S cieľom riešiť túto situáciu Komisia navrhne revíziu nariadenia EÚ o hnojivách. Táto revízia bude zahŕňať nové opatrenia na uľahčenie uznávania organických hnojív a hnojív zo zrecyklovaných živín v celej EÚ, čím sa zároveň bude stimulovať trvalo udržateľný rozvoj trhu v celej EÚ.

Nedostatok vody sa v niektorých častiach EÚ v posledných desaťročiach zhoršil, čo by malo nepriaznivý vplyv na naše životné prostredie a hospodárstvo. Okrem opatrení na efektívne využívanie vody je opätovné využívanie vyčistenej odpadovej vody v bezpečných a nákladovo efektívnych podmienkach cenným, ale nedostatočne využívaným prostriedkom na zvyšovanie dodávok vody a zmierňovanie tlaku na nadmerné využívanie vodných zdrojov v EÚ. Opätovné využívanie vody v poľnohospodárstve takisto prispieva k recyklácii živín nahrádzaním tuhých hnojív. Komisia prijme súbor opatrení na podporu opätovného využívania vyčistenej odpadovej vody vrátane právnych predpisov o minimálnych požiadavkách na opätovne používanú vodu.

Ďalšou veľmi dôležitou otázkou pre rozvoj trhov s druhotnými surovinami je prepojenie s právnymi predpismi o chemických látkach. Čoraz viac chemických látok je klasifikovaných ako látky, ktoré vyvolávajú obavy, pokiaľ ide o zdravie a životné prostredie, a stáva sa predmetom obmedzení alebo zákazov. Tieto látky však môžu byť prítomné vo výrobkoch, ktoré sa predávali pred zavedením obmedzení, pričom niektoré z týchto výrobkov majú dlhú životnosť, a preto v niektorých prípadoch možno v recyklačných tokoch nájsť chemické látky, ktoré vyvolávajú obavy. Zisťovanie alebo odstraňovanie týchto látok môže byť nákladné a môže vytvárať prekážky najmä pre malých prevádzkovateľov recyklačných zariadení.

Podpora cyklov netoxických materiálov a lepšie sledovanie chemických látok, ktoré vyvolávajú obavy, vo výrobkoch uľahčí recyklovanie a podporí využívanie druhotných surovín. Vzájomné pôsobenie právnych predpisov o odpade, výrobkoch a chemických látkach sa musí posudzovať v kontexte obehového hospodárstva s cieľom rozhodnúť o prijatí správneho postupu na úrovni EÚ na riešenie otázky prítomnosti látok, ktoré vyvolávajú obavy, na obmedzenie zbytočnej záťaže pre prevádzkovateľov recyklačných zariadení a uľahčenie vysledovateľnosti a riadenia rizík súvisiacich s chemickými látkami v procese recyklácie. Komisia preto prehĺbi analýzu a navrhne možnosti na opatrenia na odstránenie zbytočných prekážok pri zachovaní vysokej úrovne ochrany ľudského zdravia a životného

prostredia. Táto činnosť bude príspevkom k budúcej stratégii EÚ pre netoxické životné prostredie³².

Rovnako je dôležité uľahčiť cezhraničný pohyb druhotných surovín, aby sa zaistilo jednoduché obchodovanie s nimi v celej EÚ. Činnosť v tejto oblasti bude zahŕňať zjednodušenie cezhraničných formalít prostredníctvom elektronickej výmeny údajov. Komisia skúma iné prekážky bezproblémového pohybu odpadu v EÚ. V záujme zlepšenia dostupnosti údajov o druhotných surovinách bude Komisia ďalej rozvíjať nedávno spustený informačný systém pre suroviny a bude podporovať celoeurópsky výskum v oblasti tokov surovín. Takisto bude podporovať zlepšenie oznamovania údajov týkajúcich sa prepravy odpadu vrátane využívania dostupných údajov v rámci cezhraničnej elektronickej výmeny údajov.

Kľúčovým faktorom pri vytváraní dynamického trhu s druhotnými surovinami je dostatočný dopyt, ktorého hnacou silou je využívanie recyklovaných materiálov do výrobkov a v infraštruktúre. V prípade určitých surovín (napr. papiera alebo kovov) je dopyt vysoký už teraz; v prípade iných surovín sa stále rozvíja. Úloha súkromného sektora pri vytváraní dopytu a podpore formovania dodávateľských reťazcov bude mať zásadný význam; niekoľko priemyselných a hospodárskych subjektov už prijalo verejný záväzok zabezpečiť určitú úroveň obsahu recyklovaného materiálu vo výrobkoch, ktoré umiestňujú na trh, z dôvodov udržateľnosti aj z ekonomických dôvodov. Tento záujem by sa mal podporovať, keďže trhovo orientované iniciatívy môžu predstavovať rýchly spôsob na dosiahnutie hmatateľných výsledkov. K dopytu po recyklovaných materiáloch môžu prispieť aj verejné orgány prostredníctvom svojich politík v oblasti obstarávania.

- Komisia začne pracovať na tvorbe kvalitatívnych noriem pre druhotné suroviny tam, kde sú potrebné (najmä pokiaľ ide o plasty) a navrhuje zlepšenie pravidiel o tom, kedy odpad prestáva byť odpadom.
- Komisia navrhne zrevidované nariadenie EÚ o hnojivách s cieľom uľahčiť uznávanie organických hnojív a hnojív zo zrecyklovaných živín na jednotnom trhu, a podporiť tak úlohu bioživín v obehovom hospodárstve.
- Komisia prijme súbor opatrení na uľahčenie opätovného využívania vody; ich súčasťou bude legislatívny návrh týkajúci sa minimálnych požiadaviek na opätovne využívanú vodu, napríklad na zavlažovanie a dopĺňanie podzemných vôd.
- Komisia vypracuje analýzu a navrhne možnosti pre rozhranie medzi právnymi predpismi o chemických látkach, výrobkoch a odpade vrátane právnych predpisov o tom, ako znížiť prítomnosť chemických látok, ktoré vyvolávajú obavy, vo výrobkoch a zlepšiť ich sledovanie.
- Komisia bude ďalej rozvíjať nedávno spustený informačný systém pre suroviny a bude podporovať celoeurópsky výskum v oblasti tokov surovín.

5. Prioritné oblasti

³² Oznámené v rámci [7. environmentálneho akčného programu](#).

Niektoré odvetvia čelia osobitným výzvam v rámci obehového hospodárstva vzhľadom na osobitosť svojich výrobkov alebo hodnotových reťazcov, ich environmentálnu stopu alebo závislosť od materiálu pochádzajúceho z krajín mimo Európy. K týmto odvetviám treba pristupovať cieleným spôsobom, aby sa zabezpečilo, že vzájomné pôsobenie medzi rôznymi fázami cyklu je v plnej miere zohľadnené v celom hodnotovom reťazci.

5.1. Plasty

Na prechod na obehové hospodárstvo je nevyhnutné zvýšiť recykláciu plastov. V EÚ sa používa čoraz viac plastov, recykluje sa však menej ako 25 % vyzbieraného plastového odpadu a približne 50 % končí na skládkach. Veľké množstvo plastov končí aj v oceánoch a ciele udržateľného rozvoja do roku 2030 zahŕňajú cieľ zabrániť všetkým formám znečisťovania morí vrátane morského odpadu a dosiahnuť výrazné zníženie takéhoto znečisťovania. Inteligentnejší triedený zber a postupy certifikácie zariadení na zber odpadu alebo zariadení na triedenie odpadu sú rozhodujúce na odklonenie recyklovateľných plastov zo skládok a spaľovní do recyklácie. Prítomnosť nebezpečných chemických prídavných látok môže predstavovať technické problémy a vývoj inovačných druhov plastov vyvolávajú nové otázky, napr. pokiaľ ide o biologickú odbúrateľnosť plastov. Inovácie v oblasti plastov však môžu prispieť k obehovému hospodárstvu v podobe lepšieho konzervovania potravín, zlepšovania recyklovateľnosti plastov alebo znižovania hmotnosti materiálov používaných vo vozidlách.

Komisia s cieľom vyriešiť tieto zložité a dôležité otázky vypracuje stratégiu na riešenie výziev, ktoré predstavujú plasty v celom hodnotovom reťazci a s ohľadom na ich celý životný cyklus³³. Rovnako podnikne opatrenia na splnenie cieľa výrazného zníženia morského odpadu³⁴. V súvislosti s revíziou smernice o prístavných zberných zariadeniach³⁵, ktorá je naplánovaná na rok 2016, bude Komisia riešiť aj otázku morského odpadu z lodí a preskúma možnosti na zvýšenie objemu jeho prepravy do prístavných zberných zariadení a jeho primeraného spracovania. K zvýšeniu objemu recyklácie plastov môže pomôcť aj niekoľko ďalších prvkov tohto akčného plánu, okrem iného ekodizajn (oddiel 1.1), celoeurópsky cieľ pre recykláciu plastových obalov (oddiel 3), kvalitatívne normy a opatrenia na uľahčenie cezhraničného obchodu s recyklovateľnými plastmi (oddiel 4).

– Komisia prijme stratégiu pre plasty v obehovom hospodárstve, ktorá sa zameria na také problémy ako recyklovateľnosť, biologická odbúrateľnosť, prítomnosť nebezpečných látok, ktoré vyvolávajú obavy, v určitých plastoch a morský odpad.

³³ Táto stratégia bude zahŕňať opatrenia nadväzujúce na [Zelenú knihu o plastovom odpade](#).

³⁴ Európska komisia vo svojom oznámení „Smerom k obehovému hospodárstvu: Program nulového odpadu pre Európu“ navrhla ambiciózny cieľ „zníženia množstva morského odpadu o 30 % do roku 2020 v prípade desiatich najbežnejších druhov odpadu nachádzaných na plážach, ako aj v prípade rybárskeho výstroja nájdeného v mori, pričom tento zoznam je prispôbostený každému zo štyroch morských regiónov v EÚ“.

Činnosti na dosiahnutie tohto cieľa už v Európe prebiehajú.

³⁵ 2000/59/ES.

– Komisia v zrevidovaných legislatívnych návrhoch týkajúcich sa odpadu navrhuje ambicióznejší cieľ pre recykláciu plastových obalov.

5.2. Potravinový odpad

Potravinový odpad predstavuje v Európe čoraz väčší problém. Pri výrobe, distribúcii a skladovaní potravín sa využívajú prírodné zdroje, čo má to vplyv na životné prostredie. Vyhadzovanie potravín, ktoré sú ešte stále jedlé, tento vplyv zvyšuje a spôsobuje spotrebiteľom a hospodárstvu finančnú stratu. Plytvanie potravinami má aj významný sociálny rozmer: malo by sa uľahčiť darovanie potravín, ktoré sú stále jedlé, ale z logistických alebo marketingových dôvodov sa nemôžu uvádzať na trh. V septembri 2015 Valné zhromaždenie OSN prijalo v rámci cieľov udržateľného rozvoja do roku 2030 cieľ znížiť o polovicu potravinový odpad na obyvateľa na maloobchodnej a spotrebiteľskej úrovni a znížiť potravinové straty vo výrobe a dodávateľských reťazcoch. EÚ a jej členské štáty sú odhodlané tento cieľ splniť.

Potravinový odpad vzniká v rámci celého hodnotového reťazca: počas výroby a distribúcie, v obchodoch, reštauráciách, stravovacích zariadeniach a v domácnostiach. Z tohto dôvodu je veľmi zložitý tento odpad vyčíslieť: v súčasnosti neexistuje harmonizovaná, spoľahlivá metóda na meranie potravinového odpadu v EÚ, a preto je pre verejné orgány zložitý posúdiť rozsah, pôvod a trendy v priebehu času. Otázke merania treba venovať veľkú pozornosť, pretože je dôležitým krokom k lepšiemu chápaniu problematiky, jednotnému monitorovaniu a podávaniu správ, ako aj k účinnej výmene osvedčených postupov v rámci celej EÚ. Komisia, v úzkej spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami, vypracuje spoločnú metodiku EÚ na meranie potravinového odpadu.

Činnosť členských štátov, regiónov, miest a podnikov v celom hodnotovom reťazci je veľmi dôležitá, aby bolo možné predchádzať potravinovému odpadu a na riešenie rôznych situácií v jednotlivých krajinách a regiónoch. Na zmenu správania sú potrebné kampane na zvyšovanie informovanosti. Komisia podporuje zvyšovanie informovanosti na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni a šírenie osvedčených postupov na predchádzanie vzniku potravinového odpadu³⁶.

Komisia ďalej vytvorí platformu venovanú otázke potravinového odpadu, ktorá poskytne spoločný priestor pre členské štáty a všetkých aktérov v potravinovom reťazci. Touto platformou sa podporí dosahovanie cieľa znižovania objemu potravinového odpadu v rámci cieľov trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom primeraných opatrení, účasti zainteresovaných strán, rozdelenia prínosných a úspešných inovácií a príslušného referenčného porovnávania.

Opatrenia EÚ sú takisto dôležité v oblastiach, kde potravinový odpad môže vyplývať zo spôsobu, akým sa vykladajú alebo vykonávajú právne predpisy EÚ. Týka sa to predpisov o darovaní potravín do potravinových bánk a používania bezpečných nepredaných potravín ako zdroj pre krmivá – Komisia prijme opatrenia v týchto dvoch oblastiach.

³⁶ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/stop/index_en.htm.

Ďalšou oblasťou, kde možno bude potrebné prijať opatrenia, je uvádzanie dátumu, najmä „dátumu minimálnej trvanlivosti“. Tento dátum sa môže nesprávne vykladať ako dátum skončenia trvanlivosti potraviny, čo môže viesť k vyhadzovaniu bezpečných, jedlých potravín. Komisia preskúma spôsoby podporovania lepšieho používania a chápania vyznačených dátumov, ako ich vyznačujú rôzni aktéri v rámci potravinového reťazca. Okrem toho EÚ prijala opatrenia na zabránenie tomu, aby rybárske plavidlá vyhadzovali jedlé ryby späť do mora³⁷.

S cieľom podporiť dosiahnutie cieľa trvalo udržateľného rozvoja týkajúceho sa potravinového odpadu a maximalizovať prínos aktérov v potravinovom dodávateľskom reťazci Komisia:

– vypracuje spoločnú metodiku EÚ na meranie objemu potravinového odpadu a stanovenie relevantných ukazovateľov; vytvorí platformu s účasťou členských štátov a zainteresovaných strán s cieľom podporiť dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja v oblasti potravinového odpadu prostredníctvom výmeny najlepších postupov a vyhodnotením pokroku dosiahnutého v priebehu času,

– prijme opatrenia na objasnenie právnych predpisov EÚ o odpade, potravinách a krmivách a uľahčí darovanie potravín a používanie bývalých potravín a vedľajších produktov z potravinárskeho reťazca na výrobu krmív bez toho, aby sa ohrozila bezpečnosť potravín a krmív a

– preskúma spôsoby, ako by aktéri v potravinovom reťazci mohli zlepšiť označovanie dátumu spotreby a jeho chápania zo strany spotrebiteľov, najmä pokiaľ ide o označenie „Minimálna trvanlivosť do...“.

5.3. Kľúčové suroviny

Kľúčové suroviny majú pre EÚ veľký hospodársky význam a okrem toho je pri nich veľké riziko narušenia dodávok³⁸; okrem toho v niektorých prípadoch má ich ťažba významný vplyv na životné prostredie. Často sú prítomné v elektronických zariadeniach³⁹. Aktuálna veľmi nízka miera recyklácie týchto materiálov znamená, že sa nevyužívajú významné hospodárske príležitosti. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody je zvýšenie miery zhodnocovania kľúčových surovín jednou z výziev, ktoré musíme riešiť v rámci prechodu na obehové hospodárstvo.

Prostredníctvom existujúcich právnych predpisov EÚ sa podporuje recyklácia elektronického odpadu, a to aj prostredníctvom záväzných cieľov⁴⁰; zhodnocovanie kľúčových surovín však možno zabezpečiť iba prostredníctvom vysoko kvalitnej recyklácie. Jednou z výziev je zber, demontáž a recyklácia výrobkov, ktoré obsahujú takéto materiály. Bude nevyhnutné zlepšiť recykláciu elektronických zariadení prostredníctvom dizajnu výrobkov (pozri oddiel 1.1), čím

³⁷ Článok 15 nariadenia (EÚ) č. 1380/2013 o spoločnej rybárskej politike.

³⁸ Európska komisia zostavila zoznam kľúčových surovín, ktorý je dostupný na:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/raw-materials/critical/index_sk.htm. V zozname sú zahrnuté napríklad prvky vzácnych zemín a iné drahé kovy, ale aj fosfor.

³⁹ Napríklad vzácne zeminy v elektronických displejoch alebo drahé kovy v doskách s plošnými spojmami.

⁴⁰ http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/index_en.htm.

sa zlepši hospodárska životaschopnosť procesu recyklácie. Komisia vyzýva členské štáty, aby vo svojich zrevidovaných návrhoch týkajúcich sa odpadu presadzovali recykláciu kľúčových surovín.

Medzi ďalšie prekážky patrí nedostatočná výmena informácií medzi výrobcami a prevádzkovateľmi zariadení na recykláciu elektronických výrobkov, chýbajúce normy pre recykláciu a nedostatok údajov pre hospodárske subjekty o potenciáli recyklovaných kľúčových surovín. Tieto materiály by sa takisto mohli opätovne získať zo skládok (napr. z vyradených elektronických zariadení) alebo v niektorých prípadoch z ťažobného odpadu. Komisia rozvíja programy v oblasti výskumu a inovácií, výmenu údajov a informácií a bude presadzovať najlepšie postupy vo všetkých týchto oblastiach. V záujme zabezpečenia jednotného a účinného prístupu, zabezpečenia kľúčových zdrojov údajov a na účely identifikácie možností pre ďalšie opatrenia vypracuje Komisia správu o kľúčových surovinách v obehovom hospodárstve.

- Komisia prijme súbor opatrení na podporu zhodnocovania kľúčových surovín a vypracuje správu vrátane najlepších postupov a možností pre ďalšie opatrenia.
- Komisia okrem toho vo svojom zrevidovanom návrhu týkajúcom sa odpadu podporuje členské štáty, aby sa tejto téme viac venovali.

5.4. Stavebný a demolačný odpad

Odvetvie stavebníctva a demolačných prác patrí z hľadiska objemu k najväčším zdrojom odpadu v Európe. Mnohé z týchto materiálov sú recyklovateľné alebo ich možno opätovne použiť, ale miery opätovného použitia a recyklácie sa v rámci EÚ značne líšia. Odvetvie stavebníctva zohráva úlohu aj z hľadiska environmentálnych vlastností budov a infraštruktúry počas celej ich životnosti.

Recyklácia stavebného a demolačného odpadu sa podporuje prostredníctvom celoeurópskeho záväzného cieľa⁴¹, ale ak sa má nakladanie s odpadom v tomto odvetví zlepšiť, naďalej treba riešiť problémy v praxi. Napríklad cenné materiály nie sú vždy označené, vyzbierané separovane alebo primerane zhodnotené. Komisia vypracuje ciele usmernenia, ktoré sa majú uplatňovať na miestach demolácie na tento účel, ako aj na spracovanie nebezpečného odpadu, a v zrevidovaných návrhoch týkajúcich sa odpadu podporuje systémy na triedenie stavebného a demolačného odpadu. Bude napomáhať šírenie najlepších postupov prostredníctvom vytvárania dobrovoľných recyklačných protokolov založených na najvyšších spoločných normách pre každý tok odpadu. Okrem toho Komisia v súčasnosti uskutočňuje prieskum, ako identifikovať prekážky a stimuly pre recykláciu stavebného a demolačného odpadu a najlepšie postupy v tejto oblasti.

Vzhľadom na dlhú životnosť budov je dôležité podporovať zlepšenie dizajnu, čo povedie k zníženiu vplyvu budov na životné prostredie a k zvýšeniu trvácnosti a recyklovateľnosti ich

⁴¹ http://ec.europa.eu/environment/waste/construction_demolition.htm.

zložiek. Komisia vypracuje ukazovatele na posudzovanie environmentálnych vlastností počas celého životného cyklu budovy⁴² a bude podporovať ich využívanie na stavebné projekty prostredníctvom veľkých demonštračných projektov a usmernení o zelenom verejnom obstarávaní.

– Komisia prijme celý rad opatrení na zabezpečenie zhodnocovania hodnotných zdrojov a primeraného nakladania s odpadom v oblasti stavebníctva a demolačných prác, aj na uľahčenie posudzovania environmentálnych vlastností budov.

5.5. Biomasa a biovýrobky

Biologické materiály, t. j. materiály na základe biologických zdrojov (ako sú drevo, plodiny alebo vlákna) môžu byť využité na širokú paletu výrobkov (stavebníctvo, nábytok, papier, potraviny, textil, chemikálie, atď.) a na energetické účely (napr. biopalivá). Biohospodárstvo tak poskytuje alternatívy k energii a produktom založeným na fosílnych palivách a môže prispieť k obehovému hospodárstvu. Biologické materiály môžu takisto predstavovať výhodné alternatívy v súvislosti s ich obnoviteľnosťou, biologickou odbúrateľnosťou alebo kompostovateľnosťou. Na druhej strane si však používanie biologických zdrojov vyžaduje osobitnú pozornosť vzhľadom na ich životný cyklus, vplyv na životné prostredie a potrebu získavať ich udržateľným spôsobom. Celý rad možností ich využitia môže tiež podnecovať hospodársku súťaž a vytvárať tlak na využívanie pôdy. Komisia preskúma prínos svojej stratégie pre biohospodárstvo z roku 2012⁴³ k obehovému hospodárstvu, a ak to bude potrebné, zväži jej revíziu.

V obehovom hospodárstve by sa v náležitých prípadoch malo podporovať kaskádové využívanie obnoviteľných zdrojov s niekoľkými cyklami opätovného použitia a recyklácie. Biologické materiály, ako napríklad drevo, možno použiť viacerými spôsobmi a opätovné použitie a recyklácia sa môžu uskutočniť niekoľkokrát. Je to v súlade s uplatňovaním hierarchie odpadového hospodárstva (vrátane potravinového odpadu, pozri oddiel 5.2) a všeobecne s možnosťami, ktoré majú za následok najlepší celkový environmentálny výsledok. Vnútroštátne opatrenia, akými sú napríklad systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu týkajúce sa nábytku alebo drevených obalov, alebo triedený zber dreva môžu mať pozitívny vplyv. Komisia bude pracovať na identifikácii a výmene najlepších postupov v tejto oblasti a bude podporovať inovácie; zrevidované legislatívne návrhy týkajúce sa odpadu zahŕňajú aj záväzný cieľ na úrovni EÚ v oblasti recyklácie dreveného obalového odpadu. Okrem toho Komisia bude pri posudzovaní udržateľnosti bioenergie v rámci energetickej únie podporovať synergie s obehovým hospodárstvom.

Odvetvia biopriemyslu taktiež preukázali svoj potenciál pre inovácie v oblasti nových materiálov, chemických látok a procesov, ktoré môžu byť neoddeliteľnou súčasťou obehového hospodárstva. Využitie tohto potenciálu závisí najmä na investovaní

⁴² Podľa oznámenia s názvom [„Možnosti efektívneho využívania zdrojov v sektore stavebníctva“](#).

⁴³ COM(2012) 60.

do integrovaných biorafinérií, ktoré budú schopné spracúvať biomasu a biologický odpad na rôzne konečné použitie. EÚ podporuje tieto investície a iné inovačné projekty v rámci hospodárstva využívajúceho biologické materiály prostredníctvom financovania výskumu⁴⁴.

- *Komisia bude podporovať efektívne využívanie biologických zdrojov prostredníctvom súboru opatrení, ako sú poradenstvo a šírenie najlepších postupov v oblasti kaskádového využívania biomasy a podpora inovácie v oblasti biohospodárstva.*
- *Zrevidovaný legislatívny návrh týkajúci sa odpadu zahŕňa cieľ pre recykláciu dreveného obalového materiálu a ustanovenie na zabezpečenie triedeného zberu biologického odpadu.*

6. Inovácia, investície a iné horizontálne opatrenia

Prechod na obehové hospodárstvo je systémovou zmenou. Okrem cielených opatrení, ktoré budú mať vplyv na jednotlivé fázy hodnotového reťazca a na kľúčové odvetvia, je potrebné vytvoriť podmienky, v ktorých sa môžu mobilizovať zdroje a v ktorých môže obehové hospodárstvo prosperovať.

Inovácia bude zohrávať kľúčovú úlohu v rámci tejto systémovej zmeny. S cieľom prehodnotiť naše spôsoby výroby a spotreby a premeniť odpad na produkty s vysokou pridanou hodnotou budeme potrebovať nové technológie, postupy, služby a obchodné modely, ktoré budú formovať budúcnosť nášho hospodárstva a spoločnosti. Preto bude podpora výskumu a inovácií hlavným faktorom pri podporovaní tohto prechodu. Navyše výskum a inovácie budú prispievať ku konkurencieschopnosti a modernizácii priemyslu EÚ. Pracovný program programu Horizont 2020 na obdobie rokov 2016 – 2017 obsahuje významnú iniciatívu: „Priemysel 2020 v obehovom hospodárstve“, v rámci ktorej sa poskytne viac ako 650 miliónov EUR na financovanie inovačných demonštračných projektov, ktoré podporujú ciele obehového hospodárstva a konkurencieschopnosti priemyslu v EÚ, v širokej škále aktivít v oblastiach priemyslu a poskytovania služieb, vrátane spracovateľských a výrobných odvetví a nových obchodných modelov. Takisto skúma pilotný prístup na pomoc inovátorom, ktorí čelia regulačným prekážkam (napr. nejasné právne predpisy), vytvorením dohôd so zainteresovanými stranami a verejnými orgánmi („dohody o inováciách“).

Táto iniciatíva prispieva k širokej škále existujúcich programov v rámci programu Horizont 2020, ktoré podporujú inovačné projekty relevantné pre obehové hospodárstvo, napríklad v oblastiach predchádzania vzniku odpadu a nakladania s odpadom, potravinového odpadu, opätovného spracovania, udržateľného spracovateľského priemyslu, priemyselnej symbiózy a biohospodárstva⁴⁵. Bude ich dopĺňať vykonávanie akčného plánu ekologických inovácií⁴⁶.

⁴⁴ <http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/index.cfm>.

⁴⁵ Pracovný program Horizont 2020 na obdobie rokov 2014 – 2015; výzva na predkladanie ponúk, oblasť záujmu: „Odpad: zdroj opätovného využitia, recyklovania a zhodnocovania surovín“; http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2014_2015/main/h2020-wp1415-climate_en.pdf; Téma „Životné prostredie“ v rámci 7. rámcového programu, výzva na predkladanie ponúk v oblasti efektívneho využívania zdrojov 2013: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/fp7/132129/f-wp-201301_en.pdf.

⁴⁶ http://ec.europa.eu/environment/ecoap/index_en.htm.

Dôležité sú tiež možnosti financovania výskumu a inovácie dostupné v rámci politiky súdržnosti: obehové hospodárstvo je jednou z priorít, na ktoré členské štáty a regióny upozornili vo svojich stratégiách inteligentnej špecializácie⁴⁷. Komisia im bude aj naďalej poskytovať podporu, a to aj prostredníctvom platformy inteligentnej špecializácie.

Rozvoj obehového hospodárstva si bude vyžadovať aj verejné a súkromné zdroje financovania s cieľom zvýšiť počet zlepšených technológií a procesov, rozvíjať infraštruktúru a zintenzívniť spoluprácu medzi aktérmi v rámci hodnotového reťazca. Významnú podporu na dosiahnutie týchto cieľov budú poskytovať finančné programy v EÚ, ako sú napríklad programy v rámci politiky súdržnosti, LIFE a COSME. Napríklad fondy politiky súdržnosti sa zameriavajú na rastúci počet programov na podporu obehového hospodárstva, vrátane podpory opätovného používania a opráv, zlepšovania výrobných postupov, dizajnu výrobkov a MSP⁴⁸. Komisia bude v tejto súvislosti pomáhať členským štátom, regiónom a miestnym orgánom pri posilňovaní ich prístupu k obehovému hospodárstvu prostredníctvom cielených podporných činností. Súkromné financovanie treba zamerať na nové príležitosti, ktoré vytvára obehové hospodárstvo. Pokiaľ ide o finančný sektor, tieto projekty sa môžu výrazne líšiť od zaužívaných postupov a bežných prevádzkových činností. Európsky fond pre strategické investície (EFSI) je jedným z nástrojov, ktoré možno použiť na financovanie takýchto investícií. Spolu s Európskou investičnou bankou (EIB) a Európskym centrom investičného poradenstva bude Komisia vykonávať osvetu na podporu žiadostí o financovanie a podporovať rozvoj projektov a investičných platforiem týkajúcich sa obehového hospodárstva, napr. v oblasti recyklácie plastov alebo nerastov. Budú prebiehať činnosti zamerané na rozvoj medziodvetvových klastrov a združovanie zdrojov s cieľom vytvárať projekty s celoeurópskym rozmerom.⁴⁹ Okrem toho projekty v oblasti obehového hospodárstva môžu využívať poradenské a finančné nástroje EIB v rámci programu InnovFin⁵⁰. Komisia uvažuje aj o možnosti spustiť spolu s EIB a národnými bankami platformu na podporu financovania obehového hospodárstva.

MSP vrátane sociálnych podnikov budú rozhodujúcim spôsobom prispievať k obehovému hospodárstvu: sú osobitne aktívne v oblastiach, ako sú recyklácia, opravy a inovácie. Zároveň však čelia špecifickým výzvam, ako sú napríklad prístup k financovaniu a ťažkosti pri zohľadňovaní obehového hospodárstva, pokiaľ obehové hospodárstvo nie je ich hlavnou podnikateľskou činnosťou. Ako sa uvádza v Zelenom akčnom pláne pre MSP z roku 2014⁵¹, Komisia svojou činnosťou podporuje tieto podniky, analyzuje prekážky, s ktorými sa stretávajú v záujme lepšieho využívania zdrojov a lepšieho odpadového hospodárstva a podnecuje ich k inováciám a spolupráci medzi odvetviami a regiónmi. Komisia ďalej poskytuje prístup k financovaniu pre sociálne podniky⁵².

⁴⁷ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>.

⁴⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/what/investment-policy/.

⁴⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0209:FIN:SK:PDF>.

⁵⁰ <http://www.eib.org/products/blending/innovfin/?lang=en> – V záujme zabezpečenia oprávnenosti širšej škále inovatívnych projektov obehového hospodárstva Komisia rozšíri rozsah programu InnovFin.

⁵¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52014DC0440>.

⁵² Prostredníctvom programu Európskej únie v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie (EaSI): <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081>.

Prechod na obehové hospodárstvo si takisto bude vyžadovať kvalifikovanú pracovnú silu so špecifickými a niekedy úplne novými zručnosťami a príležitosťami na zamestnanosť a sociálny dialóg. Ak sa potrebné zručnosti majú rozvíjať na všetkých úrovniach, budú sa musieť podporovať v rámci systémov vzdelávania a odbornej prípravy. Komisia nadväzuje na svoju Iniciatívu na podporu zelených pracovných miest⁵³ prostredníctvom činností zameraných na predvídanie potrieb a podporu rozvoja zručností a prostredníctvom iných opatrení na podporu vytvárania pracovných miest v ekologickom hospodárstve. Komisia koná aj prostredníctvom svojho nadchádzajúceho Programu pre nové zručnosti pre Európu.

Globálny rozmer obehového hospodárstva a dodávateľských reťazcov je najvýraznejší v oblastiach, ako sú trvalo udržateľný zdroj, morský odpad, potravinový odpad, a na čoraz globalizovanejšom trhu s druhotnými surovinami. Pri vykonávaní tohto akčného plánu bude Komisia úzko spolupracovať s medzinárodnými organizáciami a inými zainteresovanými partnermi v rámci globálneho úsilia o dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja do roku 2030.

Napokon, Komisia bude zainteresované strany aktívne zapájať do vykonávania tohto akčného plánu, najmä prostredníctvom existujúcich odvetvových platforiem. Toto opatrenie bude doplnené o ďalšiu podporu pre verejno-súkromné partnerstvá, dobrovoľné obchodné prístupy, výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi a regiónmi, a v oblastiach, kde zmeny môžu mať významné sociálne dôsledky, aj o konzultácie so sociálnymi partnermi.

- *Pracovný program programu Horizont 2020 na obdobie rokov 2016 – 2017, ktorý zahŕňa rozsiahlu iniciatívu „Priemysel 2020 v obehovom hospodárstve“, s financovaním vo výške viac ako 650 miliónov EUR.*
- *Komisia spustí pilotný program pre „dohody o inováciách“ s cieľom identifikovať a riešiť potenciálne regulačné prekážky pre inovátorov.*
- *Komisia zintenzívni svoju činnosť v záujme mobilizácie zainteresovaných strán k uplatňovaniu obehového hospodárstva, a najmä k vykonávaniu tohto akčného plánu. Takisto bude vykonávať ciele podporné činnosti s cieľom napomôcť rozvoj projektov obehového hospodárstva pri využívaní rôznych zdrojov financovania EÚ, predovšetkým fondov politiky súdržnosti.*

7. Monitorovanie pokroku smerom k obehovému hospodárstvu

Na účely posúdenia pokroku smerom k obehovému hospodárstvu a účinnosti opatrení na úrovni EÚ a vnútroštátnej úrovni je dôležité mať k dispozícii súbor spoľahlivých ukazovateľov. Mnohé relevantné údaje, ktoré už Eurostat zozbiera, môžu tvoriť základ pre toto monitorovanie. Okrem toho hodnotiaci tabuľka pre efektívne využívanie zdrojov⁵⁴

⁵³ [COM\(2014\) 446](#).

⁵⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/environmental-data-centre-on-natural-resources/resource-efficiency-indicators/resource-efficiency-scoreboard>.

a hodnotiaci tabuľka pre suroviny⁵⁵ obsahujú relevantné ukazovatele a analýzy, ktoré budú osobitne užitočné na sledovanie pokroku.

Na tomto základe bude Komisia úzko spolupracovať s Európskou environmentálnou agentúrou (EEA) a bude uskutočňovať konzultácie s členskými štátmi s cieľom navrhnúť jednoduchý a účinný monitorovací rámec pre obehové hospodárstvo. Ako doplnenie k uvedeným dvom hodnotiacim tabuľkám bude tento rámec zahŕňať súbor hlavných ukazovateľov, ktoré zachytávajú hlavné prvky obehového hospodárstva. Tieto ukazovatele budú uverejnené v súvislosti s podávaním správ Komisie o cieľoch udržateľného rozvoja a budú obsahovať nové ukazovatele pre potravinový odpad (pozri oddiel 5.2) a ukazovatele založené na existujúcich údajoch Eurostatu a iných oficiálnych údajoch v oblastiach, ako je napríklad bezpečnosť dodávok kľúčových surovín, opravy a opätovné použitie výrobkov, vznik odpadu, nakladanie s odpadom, obchodovanie s druhotnými surovinami v rámci EÚ a s tretími krajinami a využívanie recyklovaných materiálov vo výrobkoch. V prípade potreby sa prijímú opatrenia na zlepšenie kvality existujúcich údajov. Komisia predloží správu o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní tohto akčného plánu päť rokov po jeho prijatí.

Komisia v úzkej spolupráci s EEA a na základe konzultácií s členskými štátmi vytvorí monitorovací rámec pre obehové hospodárstvo určený na účinné meranie dosiahnutého pokroku na základe spoľahlivých dostupných údajov⁵⁶.

8. Záver

V tomto akčnom pláne sa stanovuje konkrétny a ambiciózny mandát EÚ na podporu prechodu k obehovému hospodárstvu. Rovnako bude potrebný pokračujúci a širší záväzok na všetkých úrovniach verejnej správy – v členských štátoch, regiónoch a mestách, a záväzok všetkých zainteresovaných strán. Komisia vyzýva Európsky parlament a Radu, aby schválili tento akčný plán a aktívne sa zapojili do jeho vykonávania v úzkej spolupráci so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami.

⁵⁵ Vytvorené v rámci európskeho inovačného partnerstva v oblasti surovín – uverejní sa na: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/eip-raw-materials/en/content/eip-raw-materials-monitoring-and-evaluation-scheme>.

⁵⁶ A najnovších údajov o potravinovom odpade (pozri oddiel 5.2).